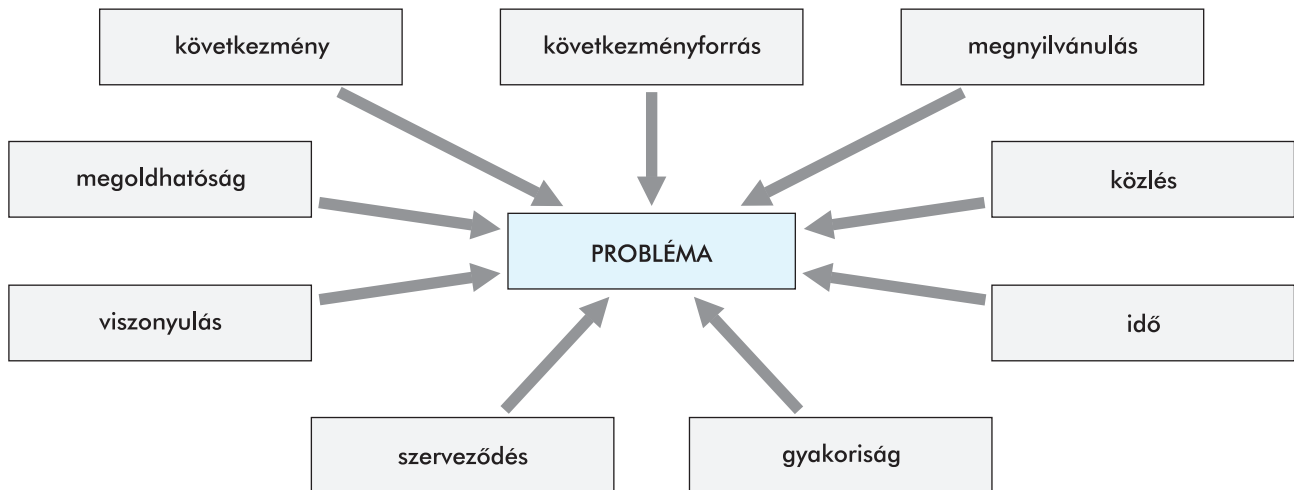

I. A problémaelemzés szempontjai és a magyarázókérdések

Problémaforrás

Kiknek a viselkedése, célja, szükséglete, érdeke, tulajdonsága okoz problémát? Lehet maga az egyén (pl. *Úgy érzem, megbántottam XY-t.*), a másik személy (pl. *XY nem segít a házi feladat megírásában, ami nekem nem esik jól.*), az adott helyzet vagy feladat (pl. *Nem jó ebbe a szakkörbe járni.*), egy csoport vagy a csoport egyes tagjai (pl. *Nem jó az osztályban, sokan csúfolnak.*), illetve valamilyen társadalmi sajátosság (pl. *Egyre több a rossz körülmények között élő diák.*).

Megnyilvánulás

Hogyan nyilvánul meg a probléma? A probléma lehet gondolatban, érzésekben vagy viselkedésben, illetve legtöbbször ezek kombinációjában kifejezett.

Közlés

Közöljük vagy sem a másikkal a problémát? Közli velem vagy nem a másik a problémáját, ami velem kapcsolatos? Azok a problémák, amelyek nem kerülnek felszínre, gyakran jóval erőteljesebben rombolják az adott személyek közötti kapcsolatot, hiszen amennyiben azt tapasztaljuk, hogy például a másik nem úgy viszonyul hozzánk, nem úgy beszél velünk, mint korábban, és ennek nem tudjuk az okát, az ebből adódó bizonytalanság, az információ hiánya feszültséget, szorongást okozhat számunkra.

A probléma ideje

Mikor történik a probléma? A probléma megtörténhetett a múltban, lehet a jelenben zajló vagy a jövőben lehetségesen bekövetkező. Utóbbi esetben arra gondol az egyén, hogy közte és valaki/valakik között probléma alakul majd ki.

Gyakoriság

Milyen gyakran fordul elő az a probléma? Elkülöníthető egyszer vagy nagyon ritkán előforduló, rövid idő alatt ismétlődő, illetve szinte egyfolytában fennálló (állandónak tekinthető) probléma.

Szerveződés

Milyen kapcsolatban állnak egymással a problémák? Általában összekapcsoljuk a problémákat jellemzőik (pl. ok-okozat) és a ránk gyakorolt hatásuk alapján, ami hasznos lehet az egyes problémák és kapcsolataik megértése szempontjából, ám előfordulhat az is, hogy olyan problémákat kapcsolunk össze, amelyek egymástól függetlenek. Fontos cél, hogy azonosítsuk a problémák kapcsolatát, illetve egy-egy probléma határát.

Viszonyulás

Miként viszonyulunk a problémához, milyen érzéseket, gondolatokat vált ki belőlünk? A problémamegoldást alapvetően meghatározza, hogy pozitívan vagy negatívan viszonyulunk az adott problémához, problémahelyezethez, a szereplőkhöz, fejlődésünket segítő vagy hátráltató jelenségnek tekintjük. Viszonyulásunk a problémamegoldás folyamata alatt változhat.

Megoldhatóság

Mit gondolunk, meg tudjuk oldani vagy sem? Elkülönítettünk megoldható vagy nem megoldható problémát. Az, hogy mit gondolunk a megoldhatóságról, a problémamegoldás folyamata alatt változhat.

Következmény

Milyen következménnyel számolunk? Jelentős vagy kismértékű pozitív vagy negatív változásban bízunk, esetleg arra számítunk, hogy a jelenleginél rosszabb lesz a helyzetünk, kapcsolatunk a másik féllel.